

BÌNH LUẬN VỀ CAM KẾT KHÔNG ÁP DỤNG HÌNH PHẠT TỬ HÌNH TRONG LUẬT DẪN ĐỘ NĂM 2025

HUỲNH QUANG LÂM
Trường Đại học Tài chính – Marketing

Nhận bài ngày 20/6/2026. Sửa chữa xong 10/7/2026. Duyệt đăng 15/7/2026.

Abstract

When Vietnam requests the extradition of a person charged with or convicted of an offence punishable by death, the requested state may require an assurance that the death penalty will not be imposed or, if imposed, will not be carried out. In the absence of such an assurance, the requested state may refuse extradition and release the person sought. The 2025 Extradition Law, which takes effect on 1 July 2026, designates the Ministry of Public Security as the central authority responsible for receiving extradition requests and coordinating with relevant ministries and agencies in their assessment, while vesting the President of Vietnam with the authority to decide whether to provide an assurance that the death penalty will not be executed. This mechanism contributes to addressing previous uncertainties concerning institutional competence, facilitates extradition cooperation between Vietnam and foreign states, and helps ensure the constitutionality and legality of the extradition process while preserving the deterrent function of criminal law.

Keywords: Assurance against the death penalty; extradition.

1. Đặt vấn đề

Xu hướng toàn cầu hiện nay hướng tới việc giảm thiểu và tiến tới xóa bỏ hình phạt tử hình ở nhiều nước trên thế giới như các nước thuộc Liên minh Châu Âu, New Zealand, Úc,... Điều đó đã hình thành nguyên tắc không dẫn độ một người sang quốc gia khác nếu người đó có nguy cơ bị kết án tử hình hoặc bị thi hành án tử hình. Để giải quyết xung đột pháp luật, các nước chỉ chấp nhận dẫn độ nếu nước tiếp nhận đưa ra một văn bản cam kết chính thức, có giá trị ràng buộc pháp lý rằng: Đối tượng bị dẫn độ sẽ không bị tuyên hình phạt tử hình, hoặc nếu bị tuyên thì hình phạt tử hình sẽ không bị thi hành. Vấn đề đặt ra là liệu cam kết không áp dụng tử hình có vượt quá vai trò và làm vô hiệu hóa các điều khoản của Bộ luật Hình sự hay không? Hay việc lợi dụng cam kết để né hình phạt tử hình hay không? Bài viết trình bày, phân tích quy định pháp luật trong Luật Dẫn độ 2025 để làm sáng tỏ vấn đề trên, và tìm các giải pháp nhằm hoàn thiện cơ chế cam kết, bảo đảm sự tương thích, hài hòa giữa bảo vệ quyền con người, tuân thủ cam kết quốc tế và giữ vững tính nghiêm minh, tối thượng của pháp luật hình sự quốc gia.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quy định pháp luật và thực tiễn áp dụng về cam kết không áp dụng tử hình

Luật Dẫn độ năm 2025 là văn bản luật chuyên ngành quy định toàn diện nhất từ trước đến nay về dẫn độ. Theo đó, khoản 1 Điều 3 quy định: “Dẫn độ là việc Việt Nam chuyển giao cho nước ngoài hoặc nước ngoài chuyển giao cho Việt Nam người có hành vi phạm tội hoặc người bị kết án hình sự đang có mặt trên lãnh thổ nước mình để nước tiếp nhận truy cứu trách nhiệm hình sự hoặc thi hành hình phạt đối với người đó”.

Điều 14 Luật Dẫn độ năm 2025 quy định chi tiết về việc thông báo liên quan đến hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ:

“1. Trường hợp nước ngoài yêu cầu Việt Nam không áp dụng hình phạt tử hình hoặc không thi hành

Email: huynhquanglam@ufm.edu.vn.

hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ, Bộ Công an chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan đưa ra một trong các thông báo bằng văn bản sau đây:

a. Thông báo không áp dụng hình phạt tử hình hoặc không thi hành hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ nếu người bị yêu cầu dẫn độ thuộc trường hợp không bị áp dụng hình phạt tử hình hoặc không bị thi hành hình phạt tử hình theo quy định của Bộ luật Hình sự;

b. Thông báo không thi hành hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ không thuộc trường hợp quy định tại điểm a khoản 1 Điều này sau khi có ý kiến của Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

2. Trường hợp Việt Nam yêu cầu nước ngoài không thi hành hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ, Bộ Công an đề nghị nước ngoài cam kết bằng văn bản về nội dung này.

3. Bộ trưởng Bộ Công an chủ trì, phối hợp với Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao và Thủ trưởng các cơ quan khác có liên quan quy định chi tiết Điều này¹.

Như vậy, về thẩm quyền chủ trì, Bộ Công an là cơ quan đầu mối tiếp nhận, xử lý và trao đổi thông tin với nước ngoài về các yêu cầu dẫn độ. Quy trình đưa ra cam kết cụ thể như sau: Trường hợp người bị yêu cầu dẫn độ có thể bị áp dụng hình phạt tử hình hoặc có thể bị thi hành hình phạt tử hình theo quy định của Bộ luật Hình sự²:

Trong thời hạn 07 ngày kể từ ngày nhận được văn bản thông báo kết quả xác minh, đánh giá cơ sở đưa ra thông báo liên quan đến hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ kèm theo các tài liệu có liên quan, Bộ Công an tổ chức lấy ý kiến của Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Ngoại giao, Bộ Tư pháp, Văn phòng Chủ tịch nước và các Bộ, ngành có liên quan về cơ sở đưa ra thông báo. Trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày nhận được đề nghị của Bộ Công an, các Bộ, ngành, cơ quan được lấy ý kiến có văn bản trả lời đồng ý hoặc không đồng ý đưa ra thông báo liên quan đến hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ gửi về Bộ Công an.

Trong thời hạn 07 ngày kể từ ngày nhận được ý kiến tham gia của các Bộ, ngành, cơ quan có liên quan, Bộ Công an trình Chủ tịch nước xem xét, cho ý kiến về việc đưa ra thông báo liên quan đến hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ. Trong thời hạn 07 ngày kể từ ngày nhận được ý kiến đồng ý của Chủ tịch nước, Bộ Công an trực tiếp hoặc thông qua kênh ngoại giao đưa ra thông báo không thi hành hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ, trừ trường hợp có thỏa thuận khác. Trường hợp Chủ tịch nước từ chối, Bộ Công an trả lời bằng văn bản gửi nước ngoài.

Tại điểm b khoản 2 Điều 4 Hiệp định Tương trợ tư pháp về hình sự giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Ô-xtrây-li-a quy định: Yêu cầu tương trợ có thể bị từ chối nếu “yêu cầu liên quan đến việc điều tra, truy tố hay xét xử một người vì một tội mà có thể bị kết án hoặc thi hành án tử hình, trừ khi Bên yêu cầu cam kết sẽ không kết án tử hình, hoặc nếu kết án tử hình, sẽ không thi hành”².

Như vậy, Hiệp định quy định rõ Bên được yêu cầu (Úc) có thể từ chối dẫn độ nếu tội phạm đối mặt với án tử hình tại Bên yêu cầu (Việt Nam), trừ khi Bên yêu cầu đưa ra cam kết bằng văn bản rằng hình phạt tử hình sẽ không bị tuyên hoặc nếu bị tuyên sẽ không thi hành. Bên cạnh đó, một số hiệp định về dẫn độ giữa Việt Nam và các nước, đặc biệt là một số nước châu Âu không quy định hình phạt tử hình, có quy định chỉ xem xét yêu cầu dẫn độ nếu Việt Nam cam kết không áp dụng án tử hình hoặc tuyên tử hình nhưng sẽ không thi hành hình phạt tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ. Vì vậy, nếu không có cam kết về vấn đề này, việc dẫn độ sẽ bị từ chối (N. Thảo, 2023).

Trong Tờ trình dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự của Bộ Công an đã nêu: Hiện nay, đối với các tội về tham ô tài sản, nhận hối lộ và vận chuyển trái phép chất ma túy, nhiều nước trên thế giới đã yêu cầu Việt Nam phải cam kết không áp dụng hình phạt tử hình hoặc tuyên nhưng

1) Xem: Khoản 2 điều 5 Thông tư liên tịch số 06/2026/TTLT-BCA-BQP-BNG- BTP-TANDTC-VKSNDTC của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Ngoại giao, Bộ Tư pháp, Tòa án nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao quy định chi tiết một số điều của Luật Dẫn độ.

2) Chính phủ Australia, & Chính phủ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2014). *Hiệp định tương trợ tư pháp về hình sự giữa Việt Nam và Australia*. <https://luatvietnam.vn/ngoai-giao/hiiep-dinh-tuong-tro-tu-phap-ve-hinh-su-giua-nuoc-cong-hoa-xa-hoi-chu-ngghia-viet-nam-va-o-xto-ray-li-a-182819-d1>. Truy cập ngày 19/7/2026.

không thi hành án tử hình đối với những vụ án về tham nhũng, chức vụ, ma túy nhưng Việt Nam chưa cam kết. Vì vậy, khi Việt Nam yêu cầu tương trợ tư pháp có liên quan đến án tử hình thì gần như không có phản hồi (Trang thông tin điện tử Công an tỉnh Đắk Lắk, 2025).

Nhiều đối tượng phạm tội đặc biệt nghiêm trọng nắm bắt được việc các quốc gia có xu hướng yêu cầu cam kết không áp dụng hình phạt tử hình trong dẫn độ, đã bỏ trốn đến các quốc gia này và hy vọng rằng nếu bị dẫn độ về Việt Nam thì sẽ không bị tử hình (N. Thảo, 2023).

2.2. Một số hạn chế còn tồn đọng

Thứ nhất, quy trình đưa ra cam kết đòi hỏi sự phối hợp liên ngành rất phức tạp. Việc thống nhất giữa Bộ Công an, Viện kiểm sát nhân dân tối cao và Tòa án nhân dân tối cao và các ngành có liên quan mất nhiều thời gian. Sự chậm trễ trong việc phản hồi và gửi văn bản cam kết sang nước bạn đôi khi khiến đối tượng truy nã có thời gian tẩu thoát sang quốc gia thứ ba, hoặc khiến tòa án nước sở tại hủy bỏ lệnh tạm giam vì quá thời hạn quy định.

Thứ hai, nhiều quốc gia bãi bỏ hình phạt tử hình yêu cầu một cơ chế giám sát sau dẫn độ. Họ muốn bảo đảm rằng sau khi bàn giao đối tượng cho Việt Nam, đối tượng đó thực sự không bị tra tấn, ngược đãi và cam kết không áp dụng tử hình phải được thực thi nghiêm túc trong suốt quá trình điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án. Hiện nay, Việt Nam vẫn chưa có quy định pháp lý cụ thể về việc cho phép các đại diện ngoại giao hoặc tổ chức quốc tế của nước dẫn độ tiếp cận, giám sát quá trình giam giữ, xét xử đối tượng tại Việt Nam. Điều này tạo ra sự nghi ngại từ phía các nước đối tác và làm chậm tiến trình phê duyệt dẫn độ đối với một số hồ sơ nhạy cảm.

Thứ ba, Hiến pháp Việt Nam, Thẩm phán và Hội đồng xét xử độc lập và chỉ tuân theo pháp luật. Khi xét xử một vụ án hình sự đặc biệt nếu theo đúng quy định của pháp luật, Hội đồng xét xử bắt buộc phải tuyên án tử hình để bảo đảm tính răn đe và công lý cho xã hội. Tuy nhiên, việc tồn tại một văn bản cam kết ngoại giao đã vô hình trung đặt ra một giới hạn trần buộc Tòa án không được tuyên án tử hình hoặc tuyên nhưng không được thi hành. Thực trạng này tạo ra sự xung đột âm thầm giữa quyền lực tư pháp độc lập của Tòa án và cam kết ngoại giao.

Thứ tư, việc cam kết không thi hành hình phạt tử hình có thể tạo ra bất bình đẳng trong thi hành pháp luật. Hai vụ án có cùng tình tiết, người phạm tội cùng bị kết án tử hình, nhưng người phạm tội đang ở trong nước thì không được xem xét miễn thi hành hình phạt tử hình. Mặt khác, thi hành hình phạt tử hình có liên quan đến bộ luật Hình sự, bộ luật Tố tụng hình sự, luật thi hành án hình sự, thẩm quyền của Chủ tịch nước và tính độc lập xét xử của tòa án.

2.3. Giải pháp hoàn thiện

Theo quy định của Luật Điều ước quốc tế năm 2016 của Việt Nam, trong trường hợp văn bản quy phạm pháp luật trong nước và điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên có quy định khác nhau về cùng một vấn đề thì áp dụng quy định của điều ước quốc tế. Cam kết không áp dụng tử hình được đưa ra trong khuôn khổ các Hiệp định dẫn độ song phương hoặc dưới dạng cam kết đơn phương có tính chất ràng buộc quốc tế theo nguyên tắc có đi có lại. Do đó, xét về mặt thứ bậc hiệu lực pháp luật trong hoạt động hợp tác quốc tế, cam kết này hoàn toàn có cơ sở pháp lý để được ưu tiên áp dụng so với các quy định thuần túy trong nước của Bộ luật Hình sự. Nó không hề vượt quá mà là sự tương thích và ưu tiên áp dụng theo đúng nguyên lý của luật pháp quốc tế mà Việt Nam thừa nhận.³

Trong hệ thống chính trị Việt Nam, Chủ tịch nước có quyền hiến định quyết định bác đơn xin ân giảm hoặc quyết định ân giảm án tử hình thành tù chung thân. Khi Luật Dẫn độ năm 2025 quy định việc đưa ra cam kết không áp dụng tử hình phải có ý kiến đồng ý bằng văn bản của Chủ tịch nước, điều này đã tạo ra một sự kết nối hoàn hảo về mặt pháp lý hiến định. Tòa án xét xử vẫn có thể tuyên phạt bị cáo mức án cao nhất theo Bộ luật hình sự để bảo đảm tính răn đe chung nhưng sau đó, dựa trên quyết định của Chủ tịch nước (đã đồng ý từ trước khi dẫn độ), hình phạt tử hình đó sẽ được chuyển thành tù

3) Quốc hội (2016). *Luật Điều ước quốc tế số 108/2016/QH13*. <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Linh-vuc-khac/Luat-dieu-uoc-quoc-te-2016-303284.aspx>, truy cập 19/7/2026.

chung thân. Cơ chế này bảo đảm cấu trúc của Bộ luật hình sự không bị phá vỡ, vai trò của Bộ luật hình sự vẫn được giữ nguyên, trong khi cam kết quốc tế vẫn được thực thi một cách hợp hiến.

Vì vậy, có thể khẳng định Cam kết không áp dụng hình phạt tử hình không hề vượt quá vai trò của Bộ luật Hình sự, mà nó đóng vai trò là một cơ chế điều tiết đặc biệt, mang tính bổ trợ trong bối cảnh toàn cầu hóa, giúp kết nối hài hòa giữa luật hình sự quốc gia và luật pháp quốc tế; giúp Việt Nam dễ dàng đưa các tội phạm nguy hiểm, đặc biệt là tội phạm tham nhũng, kinh tế lớn trốn ra nước ngoài về quy án. Thà chấp nhận hình phạt tù chung thân, tù có thời hạn còn hơn là bỏ lọt tội phạm do không thể dẫn độ.

Để bảo đảm cơ chế cam kết này vận hành trơn tru, không gây xung đột pháp luật và bảo đảm tính uy nghiêm của hệ thống tư pháp Việt Nam, tác giả đưa ra một số kiến nghị cụ thể sau:

- Cần bổ sung vào Bộ luật Hình sự về hình phạt tử hình một khoản quy định rõ: *“Không áp dụng hình phạt tử hình đối với người bị dẫn độ về Việt Nam mà giữa Việt Nam và nước dẫn độ đã có cam kết không áp dụng hoặc không thi hành hình phạt tử hình”*. Việc luật hóa trực tiếp điều này vào Bộ luật Hình sự sẽ giúp các Thẩm phán và Hội đồng xét xử có căn cứ pháp lý trực tiếp, rõ ràng để tuyên án tù chung thân ngay từ phiên tòa sơ thẩm mà không gặp phải các rào cản hay sự e ngại về việc tuyên dưới khung hình phạt quy định cho tội danh đó.

- Hướng dẫn chi tiết quy trình xin ý kiến Chủ tịch nước theo Luật Dẫn độ năm 2025 Bộ Công an cần chủ trì, phối hợp với Văn phòng Chủ tịch nước ban hành văn bản hướng dẫn chi tiết về hồ sơ, trình tự, thủ tục và thời hạn để xin ý kiến của Chủ tịch nước về việc cam kết không thi hành án tử hình đối với người bị yêu cầu dẫn độ. Quy trình này cần được thiết kế tối giản, bảo đảm thời gian xử lý nhanh chóng để kịp thời đáp ứng thời hạn tố tụng của nước ngoài.

- Thiết lập cơ chế giám sát sau dẫn độ phù hợp và an toàn: Việt Nam cần chủ động xây dựng một cơ chế giám sát sau dẫn độ phù hợp với điều kiện thực tế trong nước và tôn trọng chủ quyền quốc gia. Chúng ta có thể cho phép đại diện cơ quan ngoại giao của nước dẫn độ được định kỳ tiếp xúc, gặp gỡ người bị dẫn độ tại trại giam dưới sự giám sát của cán bộ quản giáo Việt Nam. Điều này vừa chứng minh sự minh bạch, nghiêm túc của Việt Nam trong việc thực hiện cam kết, vừa tạo niềm tin vững chắc để các nước bạn dễ dàng phê duyệt các yêu cầu dẫn độ tiếp theo của Việt Nam.

- Cần tổ chức các chương trình đào tạo, tập huấn chuyên sâu cho Điều tra viên, Kiểm sát viên, Thẩm phán về pháp luật tư pháp quốc tế, luật nhân quyền quốc tế và các kỹ năng đàm phán dẫn độ. Đội ngũ này cần có sự am hiểu sâu sắc về hệ thống pháp luật của các quốc gia đối tác để đưa ra các phương án cam kết mềm dẻo, linh hoạt nhưng vẫn bảo đảm lợi ích tối đa cho công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm của Việt Nam.

3. Kết luận

Cam kết không áp dụng hình phạt tử hình trong hoạt động dẫn độ không phải là sự thỏa hiệp làm suy yếu quyền lực tư pháp của Nhà nước Việt Nam, mà trái lại, là một giải pháp pháp lý văn minh, tất yếu và cực kỳ hiệu quả trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng. Nó thể hiện sự kết hợp hài hòa giữa việc bảo vệ các giá trị quyền con người phổ quát với yêu cầu đấu tranh phòng chống tội phạm xuyên quốc gia không khoan nhượng. Sự ra đời của Luật Dẫn độ năm 2025 với những quy định mang tính đột phá đã đặt nền móng pháp lý vững chắc, giải quyết triệt để các khoảng trống về thẩm quyền và quy trình thực hiện cam kết tại Việt Nam. Bằng việc tiếp tục hoàn thiện các quy định phối hợp trong nước, bổ sung các điều khoản tương thích vào Bộ luật Hình sự và xây dựng các cơ chế giám sát sau dẫn độ minh bạch, Việt Nam chắc chắn sẽ nâng cao hơn nữa hiệu quả của công tác tương trợ tư pháp hình sự, bảo đảm không một tội phạm nào có thể dùng kẽ hở của sự khác biệt pháp luật để lẩn trốn sự trừng phạt của công lý.

Tài liệu tham khảo

Bộ Công an (2025). *Tờ trình dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự*. <https://cdn.thuvienphapluat.vn/phap-luat/2022-2/LVPD/nam-2025/to-trinh-du-thao-blhs-sua-doi.pdf>. Truy cập ngày 17/7/2026.

Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Ngoại giao, Bộ Tư pháp, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, & Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao (2026). *Thông tư liên tịch số 06/2026/TTLT-BCA-BQP-BNG-BTP-TANDTC-VKSNDTC quy định chi tiết một số điều của Luật Dẫn độ*. <https://congbao.chinhphu.vn/van-ban/thong-tu-lien-tich-so-06-2026-ttlt-bca-bqp-bng-btp-tandtc-vksndtc-470072.htm>. Truy cập ngày 19/7/2026.

Chính phủ Australia, & Chính phủ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2014). *Hiệp định tương trợ tư pháp về hình sự giữa Việt Nam và Australia*. <https://luatvietnam.vn/ngoi-giao/hiiep-dinh-tuong-tro-tu-phap-ve-hinh-su-giua-viet-nam-va-australia>. Truy cập ngày 19/7/2026.

Quốc hội (2007). *Luật Tương trợ tư pháp số 89/2007/QH12*.

Quốc hội (2013). *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*.

Quốc hội (2016). *Luật Điều ước quốc tế số 108/2016/QH13*.

Quốc hội (2025). *Luật Dẫn độ số 100/2025/QH15*.

Văn phòng Quốc hội (2017). *Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-VPQH ngày 10/7/2017 hợp nhất Bộ luật Hình sự số 100/2015/QH13 và Luật số 12/2017/QH14 sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 100/2015/QH13, có hiệu lực kể từ ngày 01/01/2018*.

Văn phòng Quốc hội (2021). *Văn bản hợp nhất số 05/VBHN-VPQH ngày 03/12/2021 hợp nhất Bộ luật Tố tụng hình sự số 101/2015/QH13 và Luật số 02/2021/QH15 sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Tố tụng hình sự*.

N. Thảo (2023). Nhiều tội phạm đặc biệt nghiêm trọng lợi dụng cam kết về dẫn độ để né tử hình. *Tuổi Trẻ Online*. <https://tuoitre.vn/plo-bo-cong-an-nhieu-toi-pham-dac-biet-nghiem-trong-loi-dung-cam-ket-ve-dan-do-de-ne-tu-hinh-post755317.html>. Truy cập ngày 19/7/2026.

Nguyễn Toàn Thắng, Nguyễn Thị Hồng Yến, Lê Minh Trang (2021). *Hình phạt tử hình trong pháp luật Việt Nam và mối quan hệ với việc thực hiện khuyến nghị của Ủy ban nhân quyền về bãi bỏ hình phạt tử hình*. Nghiên cứu Lập pháp số 11 (459), tháng 6.

Trang thông tin điện tử Công an tỉnh Đắk Lắk (2025). *Thay thế hình phạt tử hình bằng hình phạt chung thân không giảm án là phù hợp với chủ trương của Đảng, thông lệ quốc tế, thực tiễn đấu tranh phòng chống tội phạm và đảm bảo tính răn đe của pháp luật*.

BÀN VỀ CÁC BIỆN PHÁP XỬ LÝ CHUYỂN HƯỚNG...

Tiếp theo trang 249

3. Kết luận

Luật Tư pháp người chưa thành niên năm 2024 đã tạo nền tảng pháp lý quan trọng cho việc áp dụng các biện pháp xử lý chuyển hướng theo hướng giáo dục, phục hồi và tái hòa nhập cộng đồng. Tuy nhiên, việc triển khai vẫn còn một số hạn chế liên quan đến cơ chế áp dụng, điều kiện bảo đảm thực hiện và đánh giá hiệu quả. Trên cơ sở tham khảo kinh nghiệm của một số quốc gia, bài viết đề xuất một số kiến nghị nhằm hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng các biện pháp xử lý chuyển hướng, qua đó bảo đảm tốt hơn quyền và lợi ích của người chưa thành niên phạm tội.

Tài liệu tham khảo

Committee on the Rights of the Child (2019). *General Comment No. 24 (2019) on children's rights in the child justice system*, CRC/C/GC/24, United Nations.

Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em (CRC). *Children's Rights in Juvenile Justice*. General comment, No. 10/2007, CRC/C/GC/10 <https://hrlibrary.umn.edu/crc/comment10.html>. Truy cập ngày 10.7.2026.

Đỗ Thúy Vân (2008). Hoàn thiện pháp luật về xử lý chuyển hướng đối với người chưa thành niên vi phạm pháp luật. *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, <https://lapphap.vn/Pages/TinTuc/211788/Hoan-thien-phap-luat-ve-xu-ly-chuyen-huong-doi-voi-nguoi-chua-thanh-nien-vi-pham-phap-luat.html>. Truy cập ngày 8/7/2026.

Lê Huỳnh Tấn Duy (Chủ biên) (2018). *Hoàn thiện pháp luật tố tụng hình sự Việt Nam đối với người dưới 18 tuổi trên cơ sở khung pháp lý của Liên hợp quốc*. NXB Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

Mai Thị Thủy (2022). *Xử lý chuyển hướng đối với người dưới 18 tuổi phạm tội theo Luật hình sự Việt Nam*. Luận án Tiến sĩ Luật học, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh.

Nguyễn Quý Khuyến và Hoàng Hải Yến (2025). Những điểm mới về biện pháp xử lý chuyển hướng đối với người chưa thành niên phạm tội theo Luật Tư pháp người chưa thành niên. *Tạp chí Khoa học kiểm sát*, (7).

Nguyễn Thị Phương Hoa (2019). *Chính sách hình sự của Việt Nam đối với người chưa thành niên phạm tội nhìn từ các chuẩn mực quốc tế và một số kiến nghị*, trong Kỷ yếu Hội thảo Quốc tế: Tư pháp với người chưa thành niên - Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho Việt Nam, do Trường Đại học Luật Hà Nội - European Union - UNICEF tổ chức tại Hà Nội ngày 23/5/2019.

Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc (UNICEF) và Viện Kinh tế, Xã hội và Môi trường thuộc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2025). *50 năm tiến bộ vì trẻ em ở Việt Nam: Các cơ hội và đầu tư cho thế hệ tương lai*. Hà Nội.

Trần Thị Quang Vinh (Chủ biên) (2019). *Giáo trình Luật Hình sự Việt Nam - Phần Chung (Tái bản lần thứ nhất, có sửa đổi, bổ sung)*. NXB Hồng Đức - Hội Luật gia Việt Nam.

Trần Văn Minh (2025). Biện pháp xử lý chuyển hướng người chưa thành niên phạm tội và tham khảo kinh nghiệm của một số nước trên thế giới đối với Việt Nam. *Tạp chí điện tử Luật sư Việt Nam*. <https://lsvn.vn/bien-phap-xu-ly-chuyen-huong-nguoi-chua-thanh-nien-pham-toi-va-tham-khao-kinh-nghiem-cua-mot-so-nuoc-tren-the-gioi-doi-voi-viet-nam-a158238.html>. Truy cập ngày 10/7/2026.